

10.3 LA SORDESA

Descripció i causes

La sordesa és la pèrdua de l'audició, és a dir, de la capacitat que s'adquireix progressivament i creix amb el procés de maduració global dels nens i nenes de la mateixa manera que la vista o la resta de sentits. Pot tenir diferents orígens i afecta el desenvolupament de la parla i tots els aprenentatges escolars dels nens i nenes.

Aquesta afectació pot ser parcial o total, transitòria o permanent, guaribles amb tractament mèdic o no. Els nens sords o amb deficiències auditives importants no escolten les veus i els sons de l'entorn i això provoca un endarreriment en

l'adquisició i l'estructuració del llenguatge i, de retruc, en l'adquisició dels aprenentatges escolars.

L'origen de la sordesa es pot situar a:

■ **L'oïda mitjana:** quan hi ha una lesió d'algun element de l'oïda mitjana deguda a otitis infeccioses, perforació timpànica, alteració congènita... En aquest cas s'anomenen sordeses de transmissió i generalment no produeixen greus alteracions ni en la parla ni en el rendiment escolar del nen i, sovint, tenen solució farmacològica o quirúrgica.

■ **L'oïda interna o a les vies nervioses:** en aquest cas s'anomenen "sordeses de percepció o neurosensorials" i produeixen una pèrdua de l'audició. Possibles causes: genètiques, adquirides durant l'embaràs o en el moment del part, adquirides durant la infància per malalties infeccioses (meningitis...), malformacions o origen desconegut. En aquest cas caldrà ajuts de tipus logopèdic, així com l'aparellament de pròtesi auditiva, o quirúrgic.

síntomes

La recomanació és que tots els nadons, siguin sotmesos a les proves necessàries per assegurar-nos la seva correcta capacitat auditiva, en especial en aquells que presenten algun dels factors de risc relacionats amb sordesa:

- Antecedents familiars de pèrdua auditiva en la infància
- Infeccions durant l'embaràs
- Malformacions anatòmiques en el cap i en el coll
- Pes en néixer inferior als 1.000 g
- Hiperbilirrubinèmia
- Medicació ototòxica

- Meningitis bacteriana
- Asfíxia neonatal severa
- Estada en UCIN –ventilació mecànica
- Síndromes associades

O bé, si durant els primers mesos de vida es detecta que un infant:

- Només respon a sorolls ambientals forts
- S'espanta quan algú se li acosta pel darrere
- No balboteja, o deixa de fer-ho
- no respon als estímuls familiars

Què podem fer?

En cas de sospitar que un nen o nena no hi sent o no parla bé cal actuar quant com més aviat millor posant-se en contacte amb els professionals, pediatres, otorrinos i logopedes, que us orientaran sobre què cal fer.

El Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya disposa dels Centres de Recursos Educatius per a l'atenció dels Deficients Auditius (Creda), que atenen nens i nenes de 0 a 16 anys.

- Els CREDA disposen d'un equip de professionals per
- realitzar el diagnòstic audiològic i seguiment audioprotèsic
  - orientar sobre l'escolarització dels nens/es sords i/o amb trastorns de llenguatge
  - seguiment de l'escolaritat mitjançant logopedes que treballaran en coordinació amb l'escola i la família
  - assessorament a les escoles i mestres sobre metodologies i ajuts tècnics
  - informar-vos i orientar-vos sobre qualsevol aspecte relacionat amb la sordesa

Els CREDA són un servei gratuït, obert a tot l'alumnat sord o amb trastorns de llenguatge i estan repartits territorialment arreu del país.

Suports tècnics

Les pròtesis auditives i les ajudes tècniques (audiòfons, implants coclears, emissores FM) faciliten a les persones sordes un accés més bo al so, a la parla i a la llengua oral de l'entorn cultural, social i laboral.

L'audiòfon: és un dispositiu electroacústic que amplifica els sons de l'entorn i potencia els sons de la parla per damunt dels ambientals. Els alumnes amb sordeses fins a 90 dB obtenen habitualment bona resposta auditiva amb l'audiòfon. Hi ha diferents tipus d'audiòfons. La tecnologia digital facilita la discriminació del llenguatge i de la comunicació dels nens sords.

L'implant coclear: és una pròtesi auditiva que transforma els senyals acústics en senyals elèctrics; té components interns i externs. La part interna, que es col·loca mitjançant cirurgia, està composta per uns elèctrodes que s'introdueixen dins de la còclea, i per un transformador amb un imant col·locat darrere l'orella, a sota de la pell.

La part externa, formada pel micròfon, el microprocessador, les bateries o piles i el transmissor, amb els cables corresponents, capta els sons i els transmet a la part interna. La part externa té forma retroauricular o de petaca.

Les emissores de freqüència modulada:

són aparells que capten la veu de qui parla, l'aïllen de la resta de sorolls ambientals i l'envien per ones de ràdio. El receptor, connectat a l'audiòfon o a l'implant coclear, rep aquesta informació.

És recomanable usar-les en situacions en què sigui difícil accedir directament a la informació sonora, com pot ser l'aula. També es poden utilitzar per escoltar la televisió, música (aparells de CD, MP3...) i qualsevol altre aparell, connectant-lo a la sortida d'àudio.

A l'escola

El professor que tingui un alumne amb discapacitat auditiva a l'aula haurà de tenir en compte les recomanacions següents:

La comunicació:

- Cal escriure missatges o frases clau senzilles, per facilitar l'enteniment i, sobretot, utilitzar comentaris aclaridors freqüents.
- És imprescindible saber quin és el sistema comunicatiu utilitzat: llenguatge de signes, paraula complementada o *cuedspeech*, lectura labial.
- En el cas del llenguatge de signes, tot i que hi hagi un intèrpret present heu de parlar directament a l'individu. Heu d'utilitzar tant com sigui possible gesticulacions i expressions facials.
- Per cridar l'atenció de la persona heu de moure la mà o tocar-lo lleugerament a l'espatlla.
- Heu de parlar amb naturalitat i claredat sense exagerar ni remarcar massa.
- Sempre que es pugui heu de donar prèviament els materials del que es treballarà a classe. Això facilitarà la comprensió posterior del discurs del professor i dels companys.

En relació amb la lectura labial, heu de tenir en compte:

- No heu de parlar mai sense que l'estudiant estigui mirant directament.
- La cara de l'emissor ha d'estar ben il·luminada, evitant els contrastos.
- Mentre es parla, no us poseu la mà a la boca... és a dir, eviteu qualsevol interferència en la lectura labial.
- És necessari vocalitzar bé, sense exagerar ni cridar. Eviteu accelerar la conversa.
- No heu de parlar mentre s'escriu a la pissarra, sobretot si el contingut

oral i l'escrit són diferents. Tampoc convé passejar mentre s'explica.

- Procureu no simultaniejar dues informacions al mateix temps.
- A l'hora de seguir una conversa: situeu breument l'objecte de la conversa amb el fi de contextualitzar-la. Tingueu en compte que a una persona sorda li costa seguir una conversa de grup.
- La persona sorda té una falta de vocabulari, no coneix tots els girs de les frases i no reconeix totes les paraules, per això heu de tenir en compte que: heu de construir frases no gaire llargues ni concretes i evitar parlar de manera rudimentària.
- Si no es comprèn el que s'ha dit cal repetir-ho. És convenient reformular la informació donada amb estructures i paraules noves i no fer reproduccions literals del missatge anterior.
- Si és necessari, cal acompanyar la comunicació verbal amb un gest o una paraula escrita.
- És necessari assegurar-se que els estudiants amb disminució auditiva segueixen el curs de l'explicació

Ubicació espacial:

- L'estudiant amb disminució auditiva ha d'estar ben situat a l'aula, a les primeres files, a prop de les persones que parlen.
- La seva posició ha de possibilitar també l'orientació cap als companys segons el tipus d'activitat.
- No ha d'estar mirant de cara a la llum. La labiolectura és millor si la llum prové de darrere de l'estudiant.
- S'ha de situar lluny d'àrees sorolloses i tenir cura amb les vibracions.
- En les ocasions en què es dicten temes, resulta eficaç col·locar l'estudiant amb discapacitat auditiva al costat (concretament, a l'esquerra) d'un company que agafi bé els apunts perquè els pugui anar copiant simultàniament.

Adreces i telèfons d'interès

CREDA

<http://www.xtec.es/creda/>

Federació d'Associacions Catalanes de Pares i Persones Sordes

C/ Providència, 42, 4t 1a

08024 Barcelona

Telèfon - fax: 932 105 530

SMS: 932 108 627

<http://www.acapps.org>

acapps@acapps.org

APANSCE: Associació de Pares de Nens Sords de Catalunya. Hotel d'entitats La Pau.

C/Pere Vergés, 1, 8a planta

08029 Barcelona

Telèfon: 617 000 268

Fax: 934 109 209

<http://www.apansce.org>

info@apansce.org

Associació Girona de Sords.

<http://www.agsordgi.org>